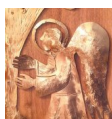

de Sorin PREDA

Undeva, la marginea Bucureștiului, există un loc de îngrijire și mângâiere pentru bolnavii de cancer, căroro drumurile vieții li se închid. Patronat de un om cu inima aprinsă de bunătate, dr. Pavel Chirilă, și de un duhovnic care știe să îmblânzească moartea, părintele Zosima, la Centrul "Sfânta Irina" iubirea ia chipul lui Dumnezeu

Privești în jur stingher și îți vine să mergi doar în vârful picioarelor. E limpede că ești un intrus, că deranjezi. În așezământul medical "Sfânta Irina", pe holuri sau în saloane, nimeni nu scoate o vorbă, cufundând micul spital de la marginea Bucureștiului într-o liniște grea și prelungă, ca nopțile geroase ale unei ierni ce pare să nu se mai sfârșească.

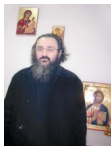
La "Sfânta Irina", unde se îngrijesc bolnavii de cancer în stare terminală, durerea e la ea acasă – vie și palpabilă. Cu puțin curaj, poți pune mâna pe ea. În intensitatea ei acută, durerea are adâncime, culoare și contur. E aspră și are muchii ascuțite. Dincolo de ea, ca o binemeritată răsplată, se întâmplă ca pe unii bolnavi să-i aștepte la capăt lumina și împăcarea sufletească, cu tot ce se cuvine a fi împlinit pentru marea pregătire a întâlnirii cu Dumnezeu. La "Sfânta Irina", afli multe despre durere, singurătate, mângâiere și speranță. Afli, mai ales, despre credința în Dumnezeu. La "Sfânta Irina", nimeni nu-și povestește viața cu cele bune sau rele ale ei, ci ascultă. În vecinătatea insistentă a morții, aici se predă cea mai tăcută și cutremurătoare lecție de viață. Poate, ultima.

Pe patul morții, începi să-ți înveți viața

De cum pășești în așezământul medical "Sfânta Irina", simți o emoție aparte, ca atunci când te-ai afla într-un paraclis sau o peșteră de pustnic. Ceva special, dincolo de voința ta, te împiedică să înaintezi dezinvolt, să vorbești altcumva decât în șoaptă sau să pui întrebări nelalocul lor. În spitalul celor fără mari șanse de vindecare, durerea și suferința atroce, pe care le bănuiești dincolo de ușile mereu închise ale saloanelor, par a se desfășura într-o altă încăpere a timpului, într-o altă tăcere – una religioasă, liturgică parcă. Părintele Zosima, duhovnicul așezământului, îi spune cumva la fel, dar cu alte cuvinte, numind-o "liniște lichefiată", palpabilă, unduită și sonoră parcă; "tăcere înrourată", ce umezește buzele uscate de arșița suferinței, înainte ca somnul final și fără vise să-i cuprindă pe cei bolnavi, osteniți și însetați de dreptate.

De câte ori vine vorba de "Sfânta Irina" și de răbdarea uneori sfântă a celor pe care îi îngrijește spiritual, zi de zi și la orice oră din noapte, părintele pare să devină ușor contemplativ și filosof. Moartea e un bun profesor. Mereu ai ce învăța în preajma ei. E ca întunericul care sporește orbitor țâșnirea luminoasă a unei simple scânteieri. Înveti ca duhovnic, înveți ca simplu om. "Pe

patul morții, începi să ai timp", constată părintele. "În acele clipe, timpul încetinește și se dilată în bulboane adânci, pe care le umpli cu amintiri și regrete. Nu e o simplă vorbă că prin fața ochilor îți trece, fragmentar și pe sărite, filmul vieții... Pe patul morții, începi să-ți înveți viața".

Ca un creștin adevărat, în timp ce vizitează cele nouă saloane ale așezământului, părintele se întărește pe sine și îi încurajează pe bolnavi cu vorbele Apostolului Pavel, care spune răspicat că moartea nu e pedeapsă, ci "câștig"; nu e sfârșit, ci început. E plânsul și durerea femeii înainte de a naște. E grâul pus de cu toamnă sub brazdă. Trebuie să moară clipa prezentă, pentru a da roadă vie și bogată celei viitoare.

E adevărat că uneori părintele își umezește ochii a regret, atunci când vine vorba despre unii bolnavi care îi întorc învârtoșați spatele și vor să moară nespovediți, fără lumânare la căpătâi, fără ultima Împărtășanie. Nu înțelege acest refuz al celor sfinte, dar tot el se întărește, alungă gândul judecării aproapelui și se îmbărbătează, rostind frumos, aproape filocalic: "Noi, ortodocșii, nu avem certitudini. Noi avem doar nădejde".

Aceeși nădejde, desigur, a iscat la "Sfânta Irina" o regulă nescrisă, dar respectată cu sfințenie de toată lumea – nimănui nu-i este îngăduit să pronunțe cuvintele "moarte", "cancer" sau "fază terminală". În micul spital, numele bolii e prezent doar în perifrază și alint. E așa cum stă scris la intrarea străjuită de doi mesteceni alburii și nostalgici: Centru de îngrijiri paliative, Fundație ortodox caritabilă sau, mai simplu, Hospice "Sfânta Irina".

Tăcerea care naște urlete

Elegant, cu ferestre largi și pline de lumină, ascuns discret privirilor de orice fel și mirosind încă de la intrare a curat și a tămâie, micul spital fondat de doctorul Pavel Chirilă e o picătură de mângâiere într-un ocean de suferință. La "hospis" vin toți dezmoșteniții soartei – oameni bătrâni, săraci și, mai ales, singuri. Oameni alungați din alte spitale. Oameni ai străzii, deci ai nimănui. Oameni care nu au nicio rudă, decât pe "aproapele" pomenit generic de Hristos – un părinte duhovnic și o echipă de asistente voluntare, miloase și pline de afecțiune. Elena Tacu e una din ele. Dacă o întrebi de ce și-a ales povara acestei meserii, își coboară inocent privirea în

pământ, de parcă s-ar rușina de slăbiciunea ei pentru suferința altora. Dacă o iscodești și insiști să afli de la ea tulburătoare povești de viață, se încruntă puțin supărată și vocea ei devine neașteptat de tăioasă: "Aici nu se împlinesc povești, ci destine... Aici și numai aici găsești cuvintele din Pateric: "Să stai mereu cu gândul la moarte și să cugeți". Vezi cu ochii tăi și trăiești aieva aceste cuvinte. Nu mai e ca atunci când le auzi rostite de alții".

Îmbrăcată în haine simple și cernite, aproape monahale, Elena Tacu are o privire de om iluminat. Se vede că șederea îndelungă la căpătâiul bolnavilor i-a limpezit multe din gândurile și ezitățile ei de adolescent întârziat. Se vede că acum socotește altfel prețul vieții. Nu vorbește prea mult și nici nu face caz de toate descoperirile ei, dar refugiul ei de odihnă o arată așa cum este ea în realitate – sensibilă, iubitoare de pictură și frumos, dar, mai ales, credincioasă, cu multă râvnă la Sfântul Serafim de Sarov și Sfântul Nectarie, cel ajutător în multe boli fără de leac.

Sfioasă, ne îndepărtează laudele și abia într-un târziu, după lungi insistențe, acceptă să recunoască ceea ce putea să vadă oricine cu ochiul liber – că pentru ea, frumosul, poezia sau pictura nu sunt o simplă joacă artistică, ci chiar felul ei de a se salva de durerea din jur, felul ei de a se ruga Domnului să o întărească, pentru ca la randul ei să întărească și ea pe alții. Trebuie să fii puternic ca să poți sprijini pe umărul tău fruntea transpirată a unui muribund. Trebuie să ai multă stăpânire de sine să constați că tăcerea unui copil de nouă ani poate umple un întreg salon de urlete, așa cum trebuie să stai neclintit în credință ca să auzi strigătul de ajutor al aceluși copil și să vezi că nu poți face nimic pentru el.

Într-un caiet obisnuit, de etern elev în ale vieții, Elena Tacu și-a notat unele gânduri și câte ceva din întâmplările trăite la "Sfânta Irina". Caietul acesta e o confesiune și un jurnal de front, un omagiu adus clipei, dar și o tulburătoare mărturie a felului în care luptăm, ne pregătim și murim, uneori învingând chiar moartea.

Întâlnire cu îngerul

Fiecare părăsește viața în felul său – unii încruntați și încercați de ispite; alții senin, cu iertarea și rugăciunea lui Iisus pe buze. Nu suntem tipare întru nimic, dar un lucru e sigur și comun tuturor – la Centrul de îngrijiri paliative "Sfânta Irina" se suferă greu, mucenicește, într-o luptă

din care răzbate miraculos o învățătură, o lumină salvatoare, un acord final plin de optimism și încredere. Unora, Dumnezeu le dă răbdare, pocăință și lacrimi. Altora, li se arată îngerul Domnului atât de aievea încât pot discuta cu el față către față, așa cum a pățit nu de mult o femeie care l-a întrebat când o să mai vină, pentru ca două zile mai târziu să moară, așa cum îi promisese îngerul: "Am să te ajut. Ce-a fost mult acum s-a făcut puțin".

La "Sfânta Irina" ceea ce nu mai poate face morfina sau calmantele cele mai puternice reușește rugăciunea. Reușește o vorbă bună sau chiar o singură mângâiere. Părintele Zosima își amintește și acum, cu inima strânsă de emoție, cum o bătrână, o nemțoaică de 102 ani, refugiată la București în timpul primului război, avea niște dureri atât de mari, încât asistenta, nemaștiind ce să facă, a luat-o în brațe și, legănând-o, a sărutat-o pe fruntea îmbrobonită de sudoarea suferinței. Brusc, ca un miracol, durerile au încetat, făcând-o pe bătrână să mulțumească într-o germană confuză și să-i întoarcă suav sărutul asistentei. Așa a murit, cu buzele lipite de fruntea unei străine, ce-i oferise ultimul dar de care avea nevoie ca să plece liniștit și frumos din această lume – un gest tandru, de iubire.

Multe întâmplări te pot impresiona la "Sfânta Irina", în liniștea durerii întretăiate arar de un geamăt, un foșnet sau un oftat prelung. O bătrână profesoară de 70 de ani s-a chinuit mai multe luni, până când a cerut într-o zi să vină soțul ei, și preotul Zosima să le facă nunta de aur. Trei zile mai târziu, femeia a murit. A plecat împăcată și cu un mic buchețel de mireasă în brațe. Un alt bătrân, evreu fiind, a cerut să se boteze și, după Sfânta Împărtășanie, și-a dat ultima suflare cu rugăciunea inimii pe buze. Cu adevărat cutremurător la "Sfânta Irina" este însă altceva – lecția dată de cei tăcuți și întăriți în răbdare; felul demn, neclintit și împăcat cu sine în care unii bolnavi suportă zvârcolirile finale ale bolii. E o lecție din care mulți ar avea de învățat – chiar și monahii cei mai întăriți. Sau cum frumos spune părintele Zosima: "E o lecție vie a Sfinților Părinți. Ei vorbesc despre bolile cele grele ce duc în rai... Să nu-i judecăm pe cei bolnavi și chinuți. S-ar putea ca unii din acești dezmoșteniți ai soartei să fure înaintea noastră raiul, așa cum a furat raiul tâlharul pe cruce".

P.S. Nu am scris aproape niciun cuvânt despre doctorul Pavel Chirilă și minunata sa lucrare de la "Sfânta Irina". Tăcerea noastră e omagiu și evlavie pentru discreția cu care se strecoară pe holurile "hospisului", nu pentru a verifica sau a da ordine, ci doar pentru a vedea ce lipsuri și nevoi mai sunt de acoperit. Din zi în zi, sunt tot mai multe.

Cine vrea să ajute Așezământul "Sfânta Irina" poate dona bani în contul

RO11PIRB4201700750001000, deschis la Piraeus Bank București, sucursala Carol.

Foto: Horia Țurcanu (2) [Sursa: Revista Formula AS](#)